

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність A2 Дошкільна освіта
Галузь знань A Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26.08.2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія педагогічна
Викладач (і)	Матішак Маріанна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0967124568
E-mail викладача	marianna.matishak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Індивідуальні і групові консультації, онлайн (viber, e-mail) і офлайн

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення психології педагогічної є психологічні закономірності навчання і виховання дітей дошкільного віку, індивідуально-психологічні особливості педагога. Освітній компонент «Психологія педагогічна» належить до циклу професійної підготовки студентів. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток майбутніх вихователів ЗДО у сфері психолого-педагогічних знань.

Курс спрямований на формування психолого-педагогічної готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності, а також розуміння механізмів та закономірностей освітнього процесу, успішного розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку, психологічних основ педагогічної діяльності та формування особистості педагога, психічного здоров'я та попередження професійного вигорання.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є: ознайомлення здобувачів ОР «бакалавр» з теоретико-методологічними аспектами педагогічної психології як науки, психолого-педагогічними особливостями освітнього процесу, закономірностями розвивальних та навчальних впливів на дітей дошкільного віку, збагачення знань студентів про особистість педагога та педагогічного колективу, формувати у майбутніх вихователів здатність до самоосвіти, саморозвитку, навчання упродовж життя.

Основними цілями навчальної дисципліни є:

- формувати у студентів уявлення про психологічні основи розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку;
- ознайомити здобувачів з психологічними закономірностями педагогічної діяльності, прийомами виявлення і профілактики професійного вигорання;
- формувати уявлення про особливості розвитку і функціонування педагогічного колективу в галузі дошкільної освіти;

формувати здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і

дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України)

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України)

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Загальні компетентності (за професійним стандартом)

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В1. Психоемоційна - здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії; здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість.

В2. Педагогічне партнерство - здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності; здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності; здатність до командної взаємодії.

Професійний розвиток та самовдосконалення

Г1. Здатність до навчання впродовж життя

Г1.1 Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності

Г1.2 Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12/4	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18/6	
самостійна робота		60/80	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	А2 Дошкільна освіта	4	вбірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Педагогічна психологія як галузь психології. Загальні закономірності психічного розвитку та їх урахування в роботі з дітьми	2	2	6
Тема 2. Урахування вікових та психологічних особливостей дошкільників в освітньому процесі		2	8
Тема 3. Психологічні особливості навчальних впливів на процес розвитку дітей дошкільного віку	2	4	6
Тема 4. Психологічні особливості навчальної діяльності дітей дошкільного віку	2	2	8
Тема 5. Психологічні особливості виховних впливів на розвиток особистості дитини дошкільного віку	2	2	6
Тема 6. Психологічний аналіз діяльності педагога		2	9
Тема 7. Психологія особистості педагога	2	2	9
Тема 8. Психологія педагогічного колективу	2	2	8
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://surl.li/sehlg1 Вид контролю: залік. Підсумкова оцінка: за роботу на практичних заняттях – 90 балів; С/р – 10 балів. Разом – 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань, в т.ч. завдань самостійної роботи.
Умови допуску до	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування, створення

підсумкового контролю	власного контенту за допомогою застосунків.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, Форма здачі – за поточними оцінками.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: проводяться в системі дистанційного навчання університету <https://d-learn.pnu.edu.ua>. Оцінюються за 100-бальною шкалою.

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Карпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.
- Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://surl.li/ysmhoa>

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов’язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehglj>).

Неформальна освіта: згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов’язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція), 2021. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Євтух М. Б., Лузік Е. В., Ладугубець Н. В., Ільїна Т. В. Педагогічна психологія : підручник. Київ : Кондор, 2015. 420 с.
3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
4. Калениченко Р. А. Педагогічна психологія: навч. посіб. / Р. А.Калениченко. – Київ : КНУБА, 2023. 196 с <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a7942d4d-eeba-47a9-9f41-2406b5903bd5/content>
5. Ольховецький С. М., Ольховецький В. С. Педагогічна психологія. Курс лекцій : навч. посібник МОН України, Уманський держ. пед. у-тет імені Павла Тичини, Ф-тет соціальної та психологічної освіти, К-дра психології. Умань: Візаві. 2021. 125 с.
6. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»: наказ Мінекономіки України від 19.10.2021. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
7. Психологія педагогічної взаємодії: інтегративний підхід: монографія / В.Л. Зливков, О.В. Завгородня, С.О. Лукомська, С.О. Копилов, О.В. Котух; за ред. В. Л.Зливкова, С.О. Лукомської. К.: 2019. 259 с.
8. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Педагогічна психологія. Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.
9. Учитель І. Б. , Сурякова М. В., Батраченко І. Б. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібник [електронне видання]. Дніпро: Середняк Т. К., 2021. 162 с.

Додаткова література:

1. Зливков В. Л., Лукомська С. О. Психологія спілкування педагога : інтегративний підхід : навч. посібник. Київ, Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2018. 353 с.
2. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. 418 с.
3. Столяренко О.В. Психологія особистості: навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 280 с.

Статті:

4. Лисенко Н., Лисенко О., Матішак М. Компетентнісний підхід у сучасній парадигмі професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 63. Том 2. 2023. С.74-78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/63.2.14>
5. Лисенко Н.В., Лисенко О.М., Матішак М.В. Самостійна робота студентів: шляхи удосконалення. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. № 88. Київ, 2022. С.135-140. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.88.27>
6. Марчій-Дмитраш Т.М, Кирста Н.Р., Матішак М.В. Psychological and pedagogical basics of forming the communicative culture of future educators of ipe: an interdisciplinary approach. Гірська школа Українських Карпат. Випуск 26 (2022). С.80-85.
7. Матвєєва Н., Матішак М. Формування демократичних цінностей майбутніх педагогів: практико-орієнтований підхід. *Професіоналізм педагога: теоретичні й*

методичні аспекти. Наукове електронне видання. Випуск 14. Частина 2. Слов'янськ, 2021. С.24-34.

8. Матішак, М., & Скоморовська, І. (2025). Візуалізація результатів самостійної роботи майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Проблеми освіти, (1(102), 218-231. <https://doi.org/10.52256/2710-3986.1-102.2025.15>

9. Матішак М., Скоморовська І., Захарасевич Н. Культура демократії у змісті професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. (2025). Інновації в дошкільній і початковій освіті, 4, 39-44. <https://vspu.net/idpo/index.php/journal/article/view/105>

10. Скоморовська І., Кирста Н. і Матішак М. (2023) Виникнення синдрому професійно-емоційного вигорання у вихователів закладів дошкільної освіти: чинники, симптоми, етапи та профілактика. Журнал Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 10, 1 (Квіт 2023), 152-158. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.10.1.152-158>

Internet-джерела:

1. Міністерство освіти і науки України. Дошкільна освіта. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/doshkilna-osvita>

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної Академії педагогічних наук України. URL: <http://psychology-naes-ua.institute/>

4. Наукова бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії та методики дошкільної
і спеціальної освіти

Маріанна МАТИШАК